

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
GAZDASÁGI FOLYAMATOK ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA
DOKTORI ISKOLA
Nemzetközi piaci stratégiák alprogram

Gyulaffy Béláné
Dr. Berényi Mária

**Globalizáció és regionalizálódás – pénzügyi folyamatok és
kockázatok**

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Témavezető:
Dr. Lehotai László PhD

Sopron
2005

Globalizáció és regionalizálódás - pénzügyi folyamatok és kockázatok

Írta:
Gyulaffy Béláné dr. Berényi Mária

Készült a Nyugat-Magyarországi Egyetem Gazdasági folyamatok elmélete és gyakorlata Doktori Iskola Nemzetközi piaci stratégiák alprogramja keretében

Témavezető: Dr. Lehotai László PhD

Sopron
2005

A munka előzményei, a kitűzött célok:

A XX. század igen jelentős változásokat hozott az egyes gazdaságok és a világgazdaság egészének termelési, gazdasági, társadalmi, politikai rendszerében. Súlyos háborúk zajlottak a világ szinte minden területén óriási pénzüsszegeket felhasználva a háborúk megvívására és megnyerésére, miközben a világgazdaság számos országában a szegénység növekedése, a munkanélküliség fokozódása jelent meg.

A múlt század 70-es éveiben a Római Klub a növekedés határait figyelmeztetett. A 80-as években megjelentek a környezetvédők, mivel láthatóvá váltak azok a veszélyeztetések, amelyek az ember és a természet kapcsolata során a természeti környezet károsodásáról szóltak.

Az ember, mint gondolkodó, globális lény rákényszerült elfogadni a szigorú szabályokat, amelyek a gazdasági élet megvalósítása, az emberi együttélés biztosítása területén érvényesültek, miközben gondolatai szabályok nélkül, szabadon szárnyalhatnak. Törekedett arra, hogy életlehetőségeit a lehető legkedvezőbbé tegye, fejlesztései során a hozadékot vizsgálta, a hatásokat, amelyeket a termelés illetve az újdonságok felhasználása a környezetre gyakorolt figyelmen kívül hagyva, nem gondolva arra, hogy ezzel természeti környezetét károsíthatja.

A gondolkodásban kizárólagosan jelent meg a pénzügyi eredmény igénye, a rövid távú haszon határozta meg az egyes területeken tevékenykedők érdekeltségét. A gazdasági globalizáció túllépett a kormányzati szinteken is, a tőkés közösség törekedett arra, hogy gazdasági hatalmát politikai hatalom területére is kiterjessze.

A folyamat igen gyors megvalósulása keltette fel a globalizáció és kockázatai iránti érdeklődésemet, így e területen zajló változások feldolgozásával a természeti, gazdasági és emberi együttélés jellemzőit törekedtem feltárni.

E területen különös jelentőséget kapott a pénzügyi globalizáció, amely rendkívül nagy változásokon haladt keresztül, különösen jelentős átalakulást eredményezett az e-gazdaság megjelenése, ezért a globalizáció kérdései nemzetközi együttműködési területen is alapvetően új megoldási formák megjelenését eredményezte.

A kutatás alapvető célkitűzései:

- a multipolárisá váló világ jellemzőinek megismerése,
- a XX. századi technikai, technológiai forradalom áttekintése és hatásának értékelése,
- az evolúció – az ember és a természet viszonya, gazdaság és természet együttműködése,
- a globalizáció, a pénzügyi globalizáció és kockázatai,
- az e-gazdaság és az e-pénzügyek kérdései,
- a tudatos emberi magatartás hatása a fejlődésre.

Anyag és módszer:

Oktatóként gyakran találok olyan kérdésekkel, amelyek hosszú időszak alatt olyan változásokat eredményeztek, amelyek jelentősen átalakították a világgazdaság jellemzőit. Ezek közé tartozott a regionális kérdések vizsgálata, amely hosszú időszak alatt olyan régiók kialakulását eredményezte, amelyek saját érdekeik érvényesítésével más régiókkal való együttműködéssel és a világgazdasági folyamatok alakításában történő jelentős részvétellel foglalkoztak. Az is világos volt, hogy a regionális érdekek érvényre juttatása egyben mások érdekeinek csorbítását eredményezi. Egyértelmű tehát, hogy csak akkor sikerül az érdekérvényesítés, ha jelentős tőkével és gazdasági befolyással rendelkezik egy-egy régió, sőt, egy-egy vállalat is. Ez a felismerés hozta a fúziók hullámait a XX. században, és eredményezte a globalizáció felismerését, alkalmazását a fejlődő technikai, technológiai feltételek felhasználásával. Az elméleti összefoglalók és a gyakorlati feltételek összegyűjtése, rendszerezése és a feltételek ütköztetése jelentette a kutatás módszertani jellemzőit.

Az új feltételek természetesen új és más jellegű kockázatok megjelenésével jártak, így munkám során ezek megjelenése, értékelése, rendszerbe foglalása volt az egyik elrendő cél a globalizáció jellemzőinek és folyamatának áttekintése mellett.

Fontosnak tartottam továbbá, hogy rendszerezem a folyamatjellemzőket, így alakítottam ki a két áttekintésre alkalmas folyamatábrát.

A kutatás hipotézisei:

- 1.) a globalizáció és a regionalizálódás egymást kiegészítő, egymással párhuzamosan megvalósuló folyamat, amely a XX. században érzékelhetően felgyorsult, egymást kiegészítő folyamatként érvényesült.
- 2.) A globalizáció a pénzügyi piacok területén különös jelentőségű, mivel a gyors pénzáramlás egyensúlyi gondokat okozhat világméretben. E területeken a kockázatok a korábbinál sokkal erőteljesebben hatnak, spekulációs hullám megjelenése világméretű instabilitást, súlyos esetben pénzügyi összeomlást eredményezhet.
- 3.) A fúziók (fúziós hullámok) okként és okozati jellemzőként egyaránt működnek a cégek és bankok globalizációja tekintetében.
- 4.) A globalizáció következménye, hogy átalakulnak a kockázatok, a korábbi kockázati tartalom mellett új tartalmi elemek és új kockázatok jelennek meg.
- 5.) A fenntartható (vagy nulla növekedésű) fejlődés csak az ember és a természet harmonikus együttműködésével lehetséges.
- 6.) Tudatos döntések meghozatala a rövid és a hosszútávú érdekek közötti választásnál a nemzeti, a regionális és a nemzetközi érdekek figyelembe vételével.
- 7.) A megváltozott feltételrendszer tudatos magatartást, kultúrált együttélést feltételez, amely tudatformálással, az oktatási rendszer ilyen irányú fejlesztésével és felhasználásával valósulhat meg.
- 8.) Az etikai befektetés és az etikai banki tevékenység hosszú távon jövedelmező. Az etikus gondolkodás hosszú távon nem rontja a jövedelmezőséget. Az öko-hatékonyság kedvező befektetési lehetőségeket jelent.

A hipotézisek összevetése az eredményekkel:

1.) A globalizáció és a regionalizálódás végigkíséri az emberiség fejlődési folyamatát. A folyamatok jellemzőiket tekintve ellentétesek, mivel a világgazdaság egészére kiterjedő feltételrendszerrel szemben egy-egy terület, vagy közösség által kidolgozott és érvényre juttatott jellemzőcsoport érvényesül. Léte és párhuzamossága abból adódik, hogy az érdekek érvényre juttatását eltérően biztosítják az eltérő méretű közösségek, régiók. Az érdekeltérések a természetes személyek esetében nyilvánvalóak, a kisebb közösségek esetében megjelennek, de összegződöttek, mivel a hasonló fog hasonlóval szövetséget alkotni. Minél jelentősebbé válik egy közösség ismeretét, tökéletesített tudását, méreteit illetően annál erőteljesebbé válhat érdekérvényesítő képessége, mert erőfölényt tud érvényesíteni a kisebb, kevésbé fejlett, kevesebb ismeretet felhalmozó közösségekkel szemben. A legerősebb közösségek integrációk formáját öltik. **A zárt integrációk szabályozottsága és a megvalósítható fejlődés a leginkább erőteljes együttműködési formát jelentheti, ennek az érdekérvényesítő képessége is a legerőteljesebb.** Fontos megjegyezni, hogy az ilyen regionális együttműködések a nemzetközi kapcsolatokban a protekcionizmus erősödését eredményezik.

A regionális együttműködés zárt integráció formáját jelentő megoldása az együttműködést minden lehetséges területre kiterjeszti a közösség tagjai esetében, azaz jelenti a társadalmi, gazdasági, politikai, hadászati és minden egyéb területet, amely jó szervezethez hasonlóan gyors, erőteljes fejlődést eredményez tagjai számára, erősítve érdekérvényesítő képességüket. (Ilyennek tekinthető az Európai Unió is, de ilyen volt az Osztrák-Magyar Monarchia is).

Ennek következménye, hogy az egyes közösségek között rendszerint megállapodások jönnek létre (elkerülendő súlyosabb konfliktusok kialakulását), hogy hosszabb távon képessé tegyék a szövetségeket, közösségeket, integrációkat, régiókat egymás nézeteinek, érdekeinek a tiszteletben tartására. **Súlyos esetben az egyes régiók, vagy integrációk saját érdeküket képessé válnak más régiókra, vagy csoportokra – azok kérése, igénye nélkül, vagy ezek ellenére - kiterjeszteni** (ilyenek tekinthető a gyarmatosítás, de ilyen a határokon átívelő cégek gazdasági érdekérvényesítő képessége is – multinacionális vagy transznacionális formákban).

A globalizáció az egész világra kiterjedő, minden területen érvényre juttatott folyamatot jelent, amelyben a világgazdaság egyik erőcentruma kultúráját kiterjeszti a világgazdaság többi területeire. Jellemző, hogy **a nemzeti és a nemzetközi kapcsolatok között elmosódottá válik az eltérés, az együttműködés a folyamat jellemzője. Ez komplex megvalósulási rendszer, amely az életminőség megváltozásával is jár.**

A globalizáció folyamata részterületenként vizsgálható, ide a telekommunikáció, a termelőtőke és a pénztőke globális együttműködési rendszere tartozik. A **globalizáció** szóhasználatának jelzésére szolgál, hogy a gazdasági értelemben vett fizikai történések helye lényegtelen, a globalizáció az egyes termelői, szolgáltatói tevékenységek világgazdasági térhódítása. A fogalom mára közhely, nemcsak azt jelenti, hogy a tőke, a munkaerő, az áru és a szolgáltatások piaca globálissá vált hanem azt is, hogy ezek tovagyűrűző hatásai is világméretben jelennek meg.

A világméretű hatásokkal, érdekérvényesítéssel szembeni védelem egyik hatékony megoldása éppen a régiók működése, mivel ez egy-egy zárt közösség érdekeit hivatott biztosítani. Ez az oka a globalizáció és a regionalizálódás párhuzamos érvényesülésének, mivel a közösségek felismerték, hogy célszerű a saját gazdaság, kultúra, politika stb.. őrzése, miközben a fejlődés eredményeit törekszik megszerezni.

- 2.) **A pénz és tőkepiacok nemzeti méretekben rendkívül szabályozottak, míg a nemzetközi szabályozás nehézségekbe ütközik.** A nemzetközi pénzügyi élet szereplői (bankárok, spekulánsok, befektetők stb..) szerint a jelen időszakban a legjobb szabályozó a piac, ennek hatásai alapján hozzák meg döntéseiket a piaci szereplők. A pénztőkével bírók gyakorta igen rövid távon végeznek műveleteket, a hozadék megszerzését követően új üzletek után néznek.

A pénzügyi spekuláció azért nagy kockázatú, mert rendkívül jelentős a tőkeáttétel, gyors műveletek, jellemzően a nemzetközi kapcsolatrendszerben valósulnak meg. A világgazdaságban éppen ezért folyamatosan (24 órában) óriási pénztömeg áramlik, kihasználva a piaci árfolyameltéréseket. A tőkepiac a nemzeti bankok tőkeerejénél magasabb pénzáramlást képes produkálni, ez adott országban az árfolyamok és a kamatlábak erőteljes változását okozhatja, ami adott gazdaságban az egyensúly megbomlásához vezethet.

A pénz-, és tőkepiacon várakozások jelennek meg, ezek alapvetően meghatározóak a piac alakulását illetően. A globális gazdaságban nem érvényes a „láthatatlan kéz” szerepe, a piac nem tudja feloldania kialakult feszültségeket. Amennyiben a globalizáció a jelen ütemben tovább tart, a spekulációs tőke további növekedésével kell számolni. Ennek az oka, hogy a legjövődélmezőbb a spekuláció (a maga kockázataival mellett), így a pénzzel kereskedés jelentősebb méreteket is elérhet. **Ahol a spekuláció megjelenik, a forró pénzek mozgása a bankrendszereket meggyengíti, mivel az ellenlépések kapcsán kedvezőtlen műveleteket kell végezniük, ami nemcsak a bankok, hanem a gazdaságok gyengülését is eredményezi.**

A XXI. század elején kedvezőtlenebb a helyzet, mint a korábbi időszakokban volt. A világ vezető tőzsdéin erőteljes a spekuláció, a derivatívákkal kereskedés általános és óriási mértékű (becslések szerint négyszázezer milliárd USD). A gondot tehát az okozza, hogy a tőke – forró tőke, vagy tőkemenekülés formáját öltve – hirtelen tőke kivonás formájában súlyos likviditási nehézségeket okozhat az egyes országok számára, akár fejlődő, akár fejlett országról is van szó. Amennyiben a spekuláció olyan országban történik, amely a világ pénzpiacainak vezetője, a hatás nemzetközi méretekben rendkívül súlyos lehet.

A globalizáció a válságok tekintetében is gyors és összekapcsolt folyamatként működik, ennek közvetítésében a spekulatív pénzmozgások kiemelt szerephez juthatnak.

- 3.) A világgazdaságban gyakran jelennek meg gyors egymásutánban folyamatok, amelyek azonos célt szolgálnak. Ilyen volt a múlt század 70-es éveiben a termelés területén a fúziók megjelenése, majd a XX. század végén a bankszektorban az M&A (mergers & acquisitions) felgyorsulása. Ennek röviden az az oka, hogy a szolgáltatók működési kereteiben lényeges változások jelentek meg főként a gazdasági, de a technológiai, sőt a társadalmi területen is.

A globalizáció a gazdaságokban nemcsak nemzetközi együttműködés szintjén jelenik meg, hanem a cégek, bankok méretnövelése igényében is. A termelési tevékenység, a kereskedés és a pénzügyi globalizáció egyik jellemző megvalósítási lehetőségét a fúziók jelentik.

A globalizáció kapcsán megjelent igény, hogy a cégek „óriáscégekké” váljanak (megacégek, megabefektetések legyenek jellemzők), azért történt, mert így versenyelőnyhöz juthatnak. A nagyméretű cégek még jelentősebbé kívánnak válni, ez számukra a termelés, az értékesítés területén előnyt, egyben költségcsökkentést és eredménynövekedést hozhat.

Amiért a fúziót fontosnak tartják az egyes szervezetek – különösen a bankok - az, hogy a globális verseny élénkülése csak az univerzális nagybankok, nagycégek számára kedvező, ez pedig csak belső növekedéssel, vagy fúziók útján lehetséges. A belső növekedés lassú és nehézkes folyamat, az adózott eredmény adja a növekedés lehetőségét, így más cégek, bankok a versenyben megelőzhetik az óvatos partnert. A nemzetközi pénzügyi szolgáltató intézmények jelentős térnyerése a piacok globalizációját serkenti, azaz a két tényező generálja egymást.

Szólni kell egy másik jellemzőről is, amely fontossá vált a XX. század végén, ez pedig a recesszió hatása. **A recesszió a kisebb bankok számára nehéz pénzügyi helyzetet eredményezhet, amelynek következménye, hogy a bankok keresik a megoldás lehetőségeit. Ennek egyik lehetséges formája a bankok összeolvadása.**

A fúziók tehát a bankok méretnövelésének fontos eszközeként említhetők. A méretnövekedés nemcsak biztonságosabb működést jelent hanem adott régióban kedvezőbb pozíció elnyerését is. Ez azt jelenti, hogy átrendeződhet a bankok toplistája, amelyben jóval kedvezőbb helyet foglalhat el a fúzió útján megnövekedett bank. Módjában áll árfolyameltérés kihasználása és adómegetakarítás elérése is.

Ami még a fúziókhöz kapcsolódik, de az előkészítés periódusában erről kevesebb szó esik, az a szinergiák szerepe. A működés, pénzügy, piac, erőforrás, cégirányítás területén megjelenő szinergia felmérésére, becslésére a fúziók előkészítése kapcsán nem fordítanak jelentős figyelmet, ezért **a megvalósulást követően a várt és a tényleges szinergia eltérése jelentős lehet.**

A globalizáció igényli a tőkék koncentrációját (és centralizációját is), ennek egyik lehetséges megoldásaként a fúziók jelennek meg.

- 4.) A modern kultúrkörnyezetben fontos a kockázatokat két nagy területre osztani, döntéseméleti kockázatokra, amelyek egyrészt a rossz döntés meghozatalának valószínűségét, másrészt az ebből adódó kár mértékének meghatározását jelentik, és pénzügyi kockázatokra, amelyek a hozam szórásában nyilvánulnak meg.

A globalizálódó gazdaságban a gazdaság egészében megjelenő kockázatok is összekapcsolódnak, globalizálódnak, hatásaik gyakorta (pl.: agrártevékenységek területén) hatványozódnak. **Sok esetben megjelenik az integrációk, régiók között az együttműködés, de gyakori az interdependencia is.** Ez a tevékenységek

összekapcsolódásának következménye. A gazdasági élet változása, fejlődése a kockázatok változását, növekedését eredményezi.

A gazdasági és társadalmi fejlődéssel párhuzamosan tehát feltétlen kötelessége a kutatást-fejlesztést végzőknek, hogy a kockázati tényezőket is teljes rendszerükben feltárják, ezt a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyék, és a szükséges változtatásokat ennek csökkentésére megtegyék.

A kockázatok változását, új kockázatok megjelenését különösen fontos vizsgálni az újonnan kialakult nemzetközi együttműködő rendszerben – a **számítógépes együttműködés területén**. Ennek hatásai különösen az e-gazdaság területén jelennek meg. Itt a megrendelés, a kereskedelem, a fizetések és a partnerekkel való együttműködés minden területén a számítógéphez kapcsolódóan jelennek meg kockázatok. Alapvetően az **illetéktelen belépés a zárt rendszerbe**, mivel ez **okozza a rendszer kockázatait**. Fontos, hogy az ügyfél adatainak védelme biztosított legyen, de szükséges a hitelesítő rendszer megfelelő működtetése is. A bank és tőzsdei tevékenység során kiemelt jelentőségűek az említett kockázati elemek, mivel a tevékenységek alapja a bizalom.

Amennyiben a tevékenység kiszervezésére kerül sor (outsourcing), a kockázatot nemcsak a feladat megfelelő minőségű megvalósítása, hanem a partner kiválasztása is okozza.

Jól látszik, hogy a döntéelméleti és a pénzügyi kockázatok a gyakorlati életben meglehetősen összekapcsoltak, mivel a műveletek végzése során együttes megjelenésükkel kell számolni.

- 5.) Az ember globális lénynek tekinthető. A természet és a társadalom összekapcsolt működésében fontos szerephez jut tudatos magatartása, amely a fejlődést és a nem kellően megfontolt változtatásokat egyaránt eredményezheti, átalakítva ezzel környezetét. **Az ember azonban a XX. században elfelejtett a természet törvényeire odafigyelni, ennek következtében sok helyen visszafordíthatatlan károsodás, környezetszennyezés jelent meg – általában fogalmazva felborult az egyensúlyi helyzet.**

A természet törvényszerűségeihez hasonlóak a gazdaság törvényszerűségei, ennek oka, hogy az ember a természet törvényei alapján alakította a gazdaság folyamatainak jellemzőit.

Mivel az ember alakítja a gazdasági tevékenységet, a fejlődés folyamatát, ezért a gazdaság és a természet kapcsolatrendszerét érdemes áttekinteni. Ez teszi lehetővé, hogy a fenntartható fejlődés kérdésével foglalkozni lehessen. **A gazdaság és a természet kapcsolatrendszere evlúció és rendszerszemlélet formájában gondolható át.** A kettő együttes alkalmazása teszi lehetővé, hogy a környezet (gazdaság, társadalom, politika, természet) megértéséhez módszertanra leljünk.

Adott környezet folyamatosan változik és ez hat a kialakult rendszerre, azaz az éppen létrejött egyensúlyi helyzetet változtatja meg, új egyensúlyi helyzetet teremtve.

A rendszer matematikai modellezésében jelentős korlátok működnek, mivel a rendszer állandóan változik, az egyensúlyi állapot felé tart, modellezni tehát csak az optimális feltételrendszert lehet. Az ember esetében a cél a profitmaximum elérése minél kisebb szellemi vagy fizikai erőfeszítés útján, ezért egy másik – általában a csendes tényező, a környezet – alakulását nem veszi figyelembe döntései során.

A fenntartható fejlődés alapvetően három területet jelent, a gazdasági fenntarthatóságot, amely a mai profit és versenyszemléletű társadalomban rendben lévőnek minősíthető, a **társadalmi fenntarthatóságot,** amely a jelenlegi jogi szabályozottsággal megfelelő és a **környezeti fenntarthatóságot,** amely esetben igen jelentős problémákkal kell számolni. (A jelenlegi ismeretszinten sok kutató értékelésében a nulla növekedés megfogalmazás helyettesíti a fenntarthatóságot).

A gazdasági életben fontos kérdésnél, a profittermelésnél a megfogalmazás – a profitmaximum elérése - nem megfelelő, ezért a megvalósítás sem lehet kedvező. **A XX. században folyamatosan profitmaximumot kellett a cégeknek elérni, ez pedig csak a többi tényező rovására történhetett! A helyes fogalmazás a profit-optimum.**

A fejlődés iránya a komplex rendszerek létrejötte, (ezt jelenti a globalizáció is ebben az értelmezésben) amely azonban optimummal bír, túlzott méretek esetében bekövetkezik a szétesés (pl.: nagy birodalmak kialakulása és vége). Ebben az esetben a problémát a környezet nem megfelelő kezelése jelenti, amely a fejlődés korlátozó tényezőjeként jelenik meg a mai ismeretek szintjén.

- 6.) Tudatosan hozott döntések, csak átgondolt, rendszerszemléletű gondolkodók esetében jelenhetnek meg. A rendszerszemléletű döntéshez azonban polihisztornak kellene lenni, szinte minden tudományágban alkotó módon kellene tudni résztvenni. Ez a mai, összetett, globalizált világban, ahol az ismeretek rendkívül specializáltak nem lehetséges. **A döntések ilyen megjelenítése csak team-munkával lehetséges.**

A létrehozott team sokféle tudományág résztvevőit tartalmazza, így az együttgondolkodás hoz kedvező eredményt. A munkacsoportban a szükséges ismeretekkel bírók értékelik a más tudományágokban létrehozott eredményeket, ez teszi lehetővé a kedvező döntések előkészítését.

A döntések során figyelemmel kell lenni az **érdekek összhangjára,** amely időtáv tekintetében rövid és hosszútávú megfontolásokat jelent. A rövidtávú gondolkodók az elérhető legmagasabb eredményt a lehető legrövidebb időszak alatt szeretnék megszerezni. Ez a hosszútávú, harmonikus fejlődés ellen hat, mivel a felgyorsított megoldások nem teszik lehetővé a rendszer elemeinek átgondolt, együttműködő, rendszerjellegű alkalmazását.

Fontos az egyén, a nemzet, a régió és a nemzetközi szintű érdekösszhang megteremtése is, amely tudatos, szerződésekkel körülhatárolt, rendszerjellegű együttműködést tesz szükségessé. **A hosszútávú érdek a fejlesztések és a környezettudatosság együttes érvényre juttatását jelenti.** Ez a fenntartható fejlődés lehetőségének két fontos területe, amely tudatos döntésekkel megvalósítható. Hosszú távon a világgazdaság fejlődési lehetősége csak átgondoltan, a nemzetközi együttműködést feltételezve valósítható meg.

- 7.) Adott közösség fejlődését kulturáltságuk jelentős mértékben meghatározza. Ez abból adódik, hogy az innovációk kidolgozása és alkalmazása csak meghatározott képzettségi szinten történhet sikerrel. Amennyiben egy közösség jól képzett, kultúráját megtartó személyekből tevődik össze, képessé válik a felhalmozott tudásanyag aktív felhasználására, azaz továbbfejlesztésére. Ezzel fejlesztési előnyökhöz jutva a piaci lehetőségek jobb kihasználására nyílik mód.

Amennyiben a közösség kulturáltsága nemcsak a fejlesztésre és a pénzügyi lehetőségek maximális kiaknázására irányul, mód van arra, hogy környezettudatos magatartást tanúsítson, ami nemcsak a közösség felnőtt tagjai számára fontos, hanem a közösség felnövekvő tagjai esetében is kiemelt szerephez jut. Ezért szükséges az oktatási rendszer e téren való felhasználása. A tudatformálás módot ad hosszú távon a fenntartható fejlődésre, amely azt jelenti, hogy a jelenleg aktív korosztályok kedvező életlehetőségei anélkül biztosítható, hogy a jövő generációinak szükségletkielégítése veszélybe kerülne.

Az oktatási rendszer feladata, hogy felkészítse a felnövekvő korosztályokat egy új gondolkodásmódra, amely a természettel összehangoltan képessé teszi a fejlesztésekre a kutatókat. Az átalakítás módot adhat az oktatás aktív szerepvállalására.

- 8.) **A fogyasztók a bizalom alapján döntenek. Ehhez arra van szükség, hogy megfelelő információellátás érvényesüljön.** A környezettudatos (és saját egészségét védő) fogyasztó hajlandó a drágább terméket is megvásárolni, ha az környezetkímélő. Éppen ez az oka, hogy a fogyasztók szeretnék több információhoz jutni pénzük felhasználására vonatkozóan is.

Az etikai befektetés új, sajátos gondolkodásmódot jelöl, azt, hogy környezettudatos befektetésekkel hosszú távon a fenntartható fejlődést valósítjuk meg. Az etikai befektetés nem jelenti azt, hogy ez nem hatékony befektetés. Ezek olyan befektetési lehetőségek, ahol a befektetők a hagyományos beruházások közül választanak gazdasági és etikai megfontolások alapján. **A befektetés hosszú távon mindenképpen kedvező hasznosságot eredményez.** Vannak már országok ahol ilyen befektetésekkel foglalkozó alapok működnek.

Az etikai befektetések jelentős támogatást kaphatnak az állam részéről, amennyiben előírás vonatkozik arra, hogy a nagybefektetők hozzák nyilvánosságra, hogy milyen szociális, ökológiai, etikai stb... szempontokat juttattak érvényre a befektetési kapcsán. **A kérdés olyan mértékben vált jelentőssé az utóbbi években, hogy az EU napirendjére is felkerült.**

Az etikai befektetéseket segítik az etikai bankok, amelyek a megtakarítók pénzmozgatásával foglalkoznak. **Amennyiben a megtakarítók figyelembe veszi a befektetéseknél a gazdasági szempontok mellett az ökológiai, etikai szempontokat is, ez hosszabb távon a globális pénzmozgásokat is megváltoztatja. Az etikai befektető nem spekuláns!**

Az etikai bankok azért vállalnak fontos feladatot, mert a finanszírozási feladatok ellátása mellett a pénz-, és tőkepiac eddigi névtelenségét változtatják meg, átalakítják a befektetések jellemzőit. Az etikai befektetés, így az etikai bank által végzett finanszírozás hosszú távon kedvező hozadékat ad, miközben a környezet terhelése is csökken. Az etikai bank tevékenysége azonos a hagyományos banki feladatokkal, de szem előtt tartja az emberi, szociális, környezeti szempontokat is.

Az etikai bank olyan befektetések finanszírozásában érdekelt, amelyek nem környezetkárosítók ill. nem egészségkárosítók, amelyek felelősséggel valósulnak meg, figyelik a pénz felhasználását, és megfelelő eredményességgel zárulnak.

A témával kapcsolatos szakmai tevékenység:

Szakkönyvek, jegyzetek:

- 1.) Gyulaffy Béláné dr.: Vállalkozások pénzügyei (Dunaújváros 2001)
- 2.) Gyulaffyné dr.: Pénzügyi ismeretek L. (PSZF 1998)
- 3.) Gyulaffyné dr. Tőzsdeelemzés (SALDO 2000.)
- 4.) Gyulaffy Béláné dr.: Bevezetés a pénzügyekbe (SALDO 1994 - 180 oldal)
- 5.) Dr. Décsy - Gyulaffyné dr.: Külgazdasági pénzügyek (PERFEKT 1994 -220 oldal)
- 6.) Gyulaffy Béláné dr.: Devizaügyletek (Dunaújváros 2002)
- 7.) Gyulaffy Béláné dr. Nemzetközi pénzügyek (2002. Dunaújváros)
- 8.) Gyulaffy Béláné dr: Útközben . a globalizáció és a gazdaság (2004. Dunaújváros – megjelenés alatt)

Cikkek:

- 1) Gyulaffy Béláné dr: Pénzügyi tervezés - kezdő vállalkozók számára (RAABE Kiadó - 1988.)
2.) Gyulaffy Béláné dr.: Deklarálni kellene a forint konvertibilitását - de kibírja ezt a gazdaság?
1989. Jövőlátó - 8 oldal)
- 3.) Hogyan vegyünk részt a Cseh Szlovák Szövetségi Köztársaság privatizálódó gazdaságában?
Pénzügyi Szemle 1992/2.
- 6.) Gyulaffy Béláné dr.: Regionalizálódás – globalizáció – regionalizálódás a pénzügyi területeken – avagy érdekesh fejlődési folyamat (Dunaújvárosi Főiskola Közlemények XXI.)
- 7.) Gyulaffyné dr. – Dr. Nadasdi Ferenc: Az értékelemzés módszertanának alkalmazása a hitelezési folyamatban (Dunaújvárosi Főiskola közlemények XXI.)
- 8.) Dr. Nadasdi – Gyulaffyné dr.: A lány tudományok szerepe az iparfejlesztésben (Dunaújvárosi Főiskola Közlemények XXI.)
- 9.) Gyulaffy Béláné Berényi Mária: Regionalizálódástól a globalizáción keresztül az érdekérvényesítő regionalizálódásig (From regionalization to interest-enforcing regionalisation through globalisation – III. Nemzetközi Tudományos Konferencia Miskolc – 2001. május 21-22.) Előadás és kiadvány

- 10.) Dr. Mária Berényi: Application of value methodology in a crediting process
(SAVE conference – Fort Lauderdale – Florida, 2001. május) Előadás, kiadvány, CD, és a SAVE honlapján lehívható anyag)
- 11.) Gyulaffy Béláné dr.. Az értékelemzés alkalmazása a pénzügytudományokban
(Dunaújvárosi Főiskola Közlemények XXII.)
- 12.) Dr. Nadasdi – Gyulaffyné dr.: Az értékelemzés alkalmazása az állami erőforások felhasználásánál
(MÉT szimpózium Budapest 2000.– előadás és kiadvány)
- 13.) Gyulaffyné dr.. Globalizáció – avagy bízható? – világméretű együttműködés
(Tudomány napja konferencia – Dunaújváros – Dunaújvárosi Főiskola Közlemények XXIII.)
- 14.) Gyulaffy Béláné dr.:Folyamatos fejlődés – fejlődési folyamat: globalizáció
(Székesfehérvár – Tudomány napja – Budapesti Műszaki Főiskola – Kandó Kálmán Főiskolai Kar Székesfehérvár – előadás és CD)
- 15.) Gyulaffyné dr. Berényi Mária –Dr. Nadasdi Ferenc: Ipari tevékenység belső finanszírozási tartalékainak feltárása - értékelemzés segítségével (Ipari szemle XXI. évf. 2001/1.)
- 16.) Dr. Meszlényi Rózsa – Gyulaffy Béláné dr.: Gondolatok az akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzés továbbfejlesztésére
(SZÁMALK –OM. Szimpózium 2001. és kiadvány)
- 17.) Dr. Meszlényi Rózsa – Gyulaffy Béláné dr.: Turizmus a globalizált világban
(Pécs 2002. febr. 22-23. – konferencia és kiadvány)
- 18.)Dr. Meszlényi Rózsa – Gyulaffy Béláné dr.: Régiók és együttműködésük a globalizálódó világban (Nemzetközi konferencia – Sopron 2002.)
- 19.)(Gyulaffyné) Dr. Berényi Mária: The interaction of globalization – Value Analísis is a financial perspective (Denver – SAVE International Conference 2002.)
- 20.) Dr. Meszlényi Rózsa – Gyulaffyné dr.: A globalizáció – folyamatos fejlődés és következményei (tudományterületek együttműködése – 2002. május 9. Szombathely)
- 21.)Gyulaffyné dr. – Laufer Tünde: Gazdasági fejlődés és környezetváltozás a globalizálódó világban (Tudomány napja konferencia Dunaújváros és kiadvány - 2002 .: Közlemények XXII.)
- 22.)Gyulaffy Béláné dr.: Pénzmosás és értékelemzés (II. Nemzetközi Értékelemzési Konferencia – Dunaújváros – és kiadvány, Közlemények XXII. Dunaújváros)
- 23.)Gyulaffy Béláné dr.: Gazdasági változás – változó életpálya – pályamódosítási igények (NYME Geoinformatikai Főiskolai Kar, Székesfehérvár – Kiadvány – CD 2002.)

- 24.)M, Gyulaffy, R. Meszlényi, & F. Nádasdi: Evaluation of higher educational services by means of value analysis (System-based Vision for strategic and Creative Design, Bopntempi 2003. ISBN 90 5809 599 Róma)
- 25.)T. Meszlényi, M. Gyulaffy & F. Nádasdi: Increasing competitiveness by means of value analysis in higher education (System-based Vision for strategic and Creative Design, Bopntempi 2003. ISBN 90 5809 599 Róma)
- 26.)Gyulaffy Béláné dr: Kockázatok – érdekesh kérdések (Mosonmagyaróvár konferencia kiadvány – 2004)
- 27.) Dr. Nádasdi – Gyulaffyné dr. – Vámosi: Az értékmenedzsment alkalmazása az állami feladatok tervezésénél (MÉT fórum 2004)